ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 15.12.2016 г.
COM(2016) 796 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

за изпълнението на схемата от специфични мерки в областта на селското стопанство по отношение на малките острови в Егейско море (МОЕМ)

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Гръцките малки острови в Егейско море (МОЕМ) представляват силно фрагментирана островна територия, изложена на сурови географски и природни влияния, не особено населена и с ограничена използвана земеделска площ. Релефът и климатът на МОЕМ също представляват ограничаващи фактори за селскостопанското производство.

Някои острови са силно изолирани от континентална Гърция и са изправени пред проблеми на двойна или дори тройна изолираност поради островния характер[1]. Този фактор засяга, наред с другите аспекти, и снабдяването със селскостопански продукти, които са от основно значение, поради допълнителните транспортни разходи, свързани с островния характер на МОЕМ, малкия размер и разстоянието от пазарите.

Тази специфична ситуация, която е несравнима със ситуацията на континенталната част на ЕС, е взета предвид и МОЕМ се ползват от специални мерки за селското стопанство по линия на Общата селскостопанска политика (ОСП). Освен подпомагането по първия стълб на ОСП, МОЕМ могат да се възползват от специфична схема за подпомагане (схема за МОЕМ), благодарение на която се насърчава местното производство и се осигурява снабдяването с продукти от основно значение. Схемата обхваща всички острови в Егейско море с изключение на остров Евбея и остров Крит.

Настоящият доклад е изготвен с цел да се направи оценка на прилагането на схемата за МОЕМ за периода 2006—2014 г.

Островите в Егейско море се намират в район, достигащ до остров Крит на юг, до континентална Гърция на север и на запад и до континентална Турция на изток, с обща площ от 210 240 km^2. Общият брой на островите и островчетата в Егейско море е 7582, но почти 90 % от тях са с площ под 10 km^2 и само два острова — Лесбос и Родос — са с площ над 1000 km^2. Общата площ на гръцките острови и островчета представлява 17,1 % от територията на държавата. На по-голямата част от островите живеят малки общности с под 5000 постоянни жители, освен на няколко острова, които са с относително по-голяма площ и където живеят между 10 000 и 40 000 жители, като Лесбос, Хиос, Самос, Кос или Родос, който е с над 100 000 жители.

2. МОЕМ: НАЧАЛО, РАЗВИТИЕ И ПРАВНА РАМКА

Специфичната схема за МОЕМ датира още от 1993 г., когато в Регламент (ЕИО) № 2019/93 на Съвета са признати специфичните проблеми, пред които са изправени селскостопанските сектори на МОЕМ поради тяхната отдалеченост и островен характер[2].

След създаването ѝ през 1993 г. схемата е претърпяла някои промени. В рамките на реформата на ОСП от 2003 г. Гърция взе решение да прилага схемата за единно плащане (СЕП) за цялата държава, считано от 1 януари 2006 г. През

[1] Множествена изолираност поради островния характер означава, че няма пряка транспортна връзка между островите и континенталната част, поради което доставките се извършват през други острови.

[2] ОВ L 184, 27.7.1993 г., стр. 1.

2006 г. основният регламент бе заменен от Регламент (ЕО) № 1405/2006 на Съвета[3], с който целите или специфичните мерки за МОЕМ не бяха променени. С него обаче бе въведен програмен подход, т.е. подпомагането на МОЕМ се залага в годишна програма, която се съставя от националните органи, представя се на Комисията за одобрение и се управлява от Гърция.

След влизането в сила на Договора от Лисабон през 2013 г., Регламент (ЕО) № 1405/2006 на Съвета бе заменен от Регламент (ЕС) № 229/2013[4] на Европейския парламент и на Съвета и бяха приети делегиран акт и акт за изпълнение, съответно регламенти (ЕС) № 178/2014 и (ЕС) № 181/2014 на Комисията[5].

Схемата за МОЕМ е финансирана от Европейския фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ). С Регламент (ЕС) № 229/2013 се определя годишен таван за програмата в размер на 23,93 млн. евро на година. Освен това Гърция осигурява допълнително национално финансиране (0,547 млн. евро). Подробни данни за финансовото изпълнение през периода 2006—2014 г. са представени в приложението към настоящия доклад.

Въпреки че от регулаторна гледна точка в схемата за МОЕМ се използва същият подход като при схемата POSEI[6] (цели, структура и финансово управление), схемата за МОЕМ се администрира отделно от схемата POSEI.

За разлика от схемата POSEI, която замества първия стълб на ОСП (директни плащания), схемата за МОЕМ представлява подпомагане в допълнение към схемата за единно плащане (СЕП), от която се ползват островите в Егейско море и останалата част от Гърция в рамките на първия стълб на ОСП, така че да се реагира на специфичните проблеми, засягащи тези острови.

3. ПРАВНО ОСНОВАНИЕ НА ДОКЛАДА

В член 20, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 229/2013 на Съвета е предвидено, че *„[н]е по-късно от 31 декември 2016 г., а след тази дата на всеки пет години Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета общ доклад за отражението на действията, предприети по силата на настоящия регламент, придружен, ако е уместно, от подходящи предложения“*.

В настоящия доклад за изпълнението са отчетени по-специално изпълнението на програмата до финансовата 2014 година и работата на външния оценител (ADE: Analysis for Economic Decision) *(Анализи за икономически решения — ADE)* в рамките на оценката на мерките по схемите POSEI/MOEM, извършена като част от програмата REFIT. Работата на външния оценител е извършена в периода юни 2015 г. — август 2016 г. Процесът на оценяване ще приключи официално с изготвянето на работен документ на службите на Комисията.

4. СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО НА МАЛКИТЕ ОСТРОВИ В ЕГЕЙСКО МОРЕ

Като цяло малките острови в Егейско море (МОЕМ) са планински и хълмисти острови, изложени на влиянието на средиземноморския климат,

[3] ОВ L 265, 26.9.2006 г., стр. 1.
[4] ОВ L 78, 20.3.2013 г., стр. 41.
[5] ОВ L 78, 20.3.2013 г.; делегиран акт и акт за изпълнение: ОВ L 63, 4.3.2014 г.
[6] Схема, касаеща специфични мерки за селското стопанство в най-отдалечените райони на Съюза.

характеризиращ се със сухи и горещи лета с риск от суша и кратки дъждовни зими.

Географските характеристики, климатичните условия и социално-икономическата структура на МОЕМ са в основата на някои неблагоприятни фактори за селскостопанската дейност и производство на островите. На островите се наблюдава постепенно изоставяне на земята и в крайна сметка, свиване на местните общности, тъй като тяхната селскостопанска земя се намира предимно в по-трудни за обработване или крайни и недоходоносни райони.

Островите са разделени на Южноегейски регион (включващ Цикладските и Додеканезките острови) и Северноегейски регион (включващ девет населени острова: Лесбос, Лемнос, Ефстратиос, Хиос, Псара, Инусес, Самос, Икария и Фурни).

Селското стопанство има важна роля в икономическия живот на **Северноегейския регион**. Селскостопанският сектор формира повече от 21 % от регионалния брутен вътрешен продукт (БВП) и в него са заети 12,2 % от населението в трудоспособна възраст от региона (2013 г.). Използваната земеделска площ (ИЗП) през 2010 г. е била 168 610 хектара, което представлява 44 % от общата площ. Отслабването на сектора се отдава на фактори, свързани с неговата структура, както и на проблеми в снабдяването на островите със селскостопански продукти, повишените производствени разходи, ниския процент на напояваните площи и големия дял на земята под угар.

Селскостопанските дейности включват отглеждането на растителни култури (мастикс[7], маслинови дървета, лози, цитрусови дървета и зърнени култури) и на добитък (пчеларство и отглеждане на овце, кози и едър рогат добитък). Средният размер на стопанствата не е голям (около 5 хектара ИЗП на стопанство през 2013 г.).

Що се отнася до **Южноегейския регион**, селскостопанският сектор е относително ограничен и не задоволява хранителните нужди на региона, което налага значителни доставки от останалата част на Гърция и от чужбина. Тази ситуация се изостря особено силно през летните месеци поради по-голямото търсене вследствие на туристическите дейности. Географската неоднородност на региона и значителните вътрешнорегионални различия създават специфични особености, които не способстват за развитието на първичния сектор. Сухият климат с малко количество на валежите, в съчетание с ограничената наличност на земя и с планинския терен, пречи на развитието на селското стопанство, а оттам — и на устойчивото развитие на отделните острови. Все пак в първичния сектор са заети 6,1 % от трудовите ресурси, като се наблюдават силно изразени сезонна заетост и непълна заетост (данни от 2013 г.). ИЗП в региона е 106 080 хектара и представлява 16,7 % от общата площ земя (данни от 2010 г.).

[7] Мастиксът е растителна смола, получавана от мастиковото дърво, която се произвежда на остров Хиос със защитено наименование за произход и се използва за приготвянето на ликьори и сладкиши.

5. ЦЕЛИ, СХЕМА И ПРОГРАМИРАНЕ

Целите на схемата за МОЕМ, посочени в член 2 от Регламент (ЕС) № 229/2013, са, както следва:

- да се осигури снабдяването на малките острови с продукти, които са от основно значение за консумация от човека, за преработка и като производствени суровини за селското стопанство, като се намалят допълнителните разходи, дължащи се на техния островен характер, малката площ и отдалеченост от пазарите,
- да се запазят и развият селскостопанските дейности на малките острови, включително производството, преработката, предлагането на пазара и транспорта на местни сурови и обработени продукти.

За тази цел програмата включва два вида подпомагане: специфичен режим на снабдяване (СРС) и подпомагане на местното производство (ПМП), като и двата вида се финансират от Европейския фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ).

5.1. Специфичен режим на снабдяване

Подкрепата по линия на СРС представлява помощта, която се отпуска за снабдяването със селскостопански продукти от ЕС, като това се отнася най-вече за фуражи и в много по-малка степен за брашно за консумация от човека. Основните продукти, предназначени за фуражи, са царевица и кюспе, както и други остатъци от растителни мазнини и масла, докато основният подпомаган продукт, що се отнася до брашното, е брашно от пшеница или от смес от пшеница и ръж.

МОЕМ са разделени на две групи с диференцирано подпомагане според допълнителните разходи вследствие на отдалечеността: група А включва островите, които се намират по-близо до континенталната част, а група Б включва най-отдалечените острови, които представляват около три четвърти от МОЕМ.

Бенефициери на подпомагането по линия на СРС са:

- за фуражи: организации на селскостопански кооперации, независими селскостопански кооперации, земеделски стопани и търговци, и
- за брашно: търговци на брашно и пекари.

За тази мярка Гърция е предвидила 5,47 млн. евро годишно (23 % от заделените финансови средства на година), което е под границата от 7,11 млн. евро, определена в Регламент (ЕС) № 229/2013 относно МОЕМ.

Следва да се отбележи, че докато схемата POSEI се ползва по линия на СРС от освобождаване от вносни мита за продуктите, които се внасят от трети държави, схемата за МОЕМ не се ползва от този механизъм за дерогация от митническите разпоредби на Съюза.

5.2. Подпомагане за местното производство

Със схемата за ПМП се цели развитие на местното селскостопанско производство и снабдяването със селскостопански продукти чрез мерки, свързани с производството, преработката и предлагането на пазара на местни селскостопански продукти. В рамките на тази програма са определени редица продукти, които се характеризират като традиционни и важни за МОЕМ.

Гърция отделя за ПМП средно около 19 млн. евро годишно. Бенефициерите на подпомагането са селскостопанските производители или организациите на производители.

5.3. Подход на програмиране и партньорство

Мерките в програмата както за СРС, така и за ПМП, са определени подробно от гръцките органи. Програмата отразява приоритетите, които националните органи са заложили за своя селскостопански сектор в тясно сътрудничество със заинтересованите страни. Ако е необходимо, програмата може да се променя на годишна база в съответствие с член 32 от Регламент за изпълнение (ЕС) № 181/2014 на Комисията.

Всяка година до 30 септември Гърция представя на Комисията своя годишен доклад за изпълнението на програмата през предходната година в съответствие с член 31, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 181/2014.

6. ФИНАНСОВО ИЗПЪЛНЕНИЕ

Финансовото изпълнение за разглеждания период и разпределението на сумите между ПМП и СРС са представени в приложението. Мерките за ПМП представляват по-голямата част (74 % — 79 %) от разходите.

Въз основа на годишните доклади за изпълнението, предоставени от Гърция, може да се отбележи, че през периода 2007—2014 г. общият процент на изпълнение се е запазил на относително високо ниво — между 85 % и 94 %, както е видно от фигура 1.

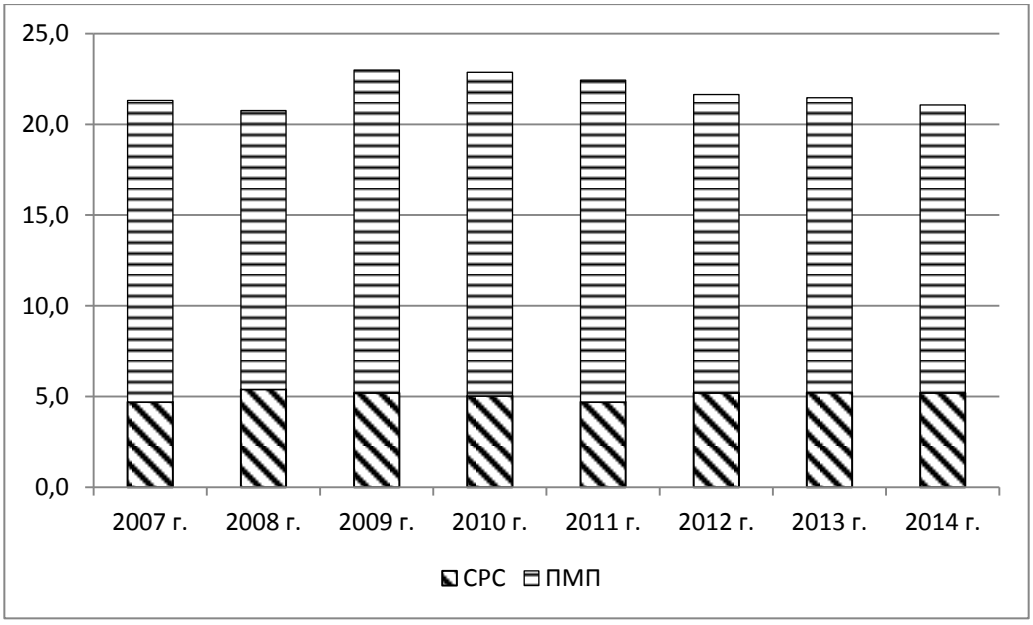

Фигура 1: Годишни разходи за схемата за МОЕМ по мерки (в млн. евро) (Източник: ADE въз основа на годишните доклади за изпълнението)

7. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СХЕМАТА

През периода 2007—2014 г. Гърция е изразходвала за ПМП между 15,4 млн. евро и 17,8 млн. евро годишно. 61 % от общите средства за ПМП през периода 2007—2014 г. са използвани като подпомагане за **маслинови дървета**

(помощта всъщност е намаляла от 11,4 млн. евро през 2007 г. на 8,7 млн. евро през 2014 г.). Другите важни сектори са: **вино** (11 % от разходите за ПМП със спад от 2,2 млн. евро през 2007 г. на 1,2 млн. евро през 2014 г.)**, производство на традиционно сирене** (9 % от изразходваните средства за ПМП — увеличение през периодас 2009—2014 г. от 1,7 млн. евро на 2,6 млн. евро), **пчеларство** (7 % от изразходваните средства — стабилни разходи от порядъка на 1,2 млн. евро) **и мастикс** (6 % от средствата за ПМП — увеличение от 0,9 млн. евро на 1,1 млн. евро).

Що се отнася до СРС, през периода 2007—2014 г. общият годишен бюджет за СРС е бил определен на 5,47 млн. евро, а общите годишни разходи са били в диапазона от 4,8 млн. евро до 5,3 млн. евро. Почти 95 % от помощта по СРС е използвана за фуражи, а около 5 % — за брашно.

8. ОЦЕНКА НА ПРОГРАМАТА

8.1. Гарантиране на снабдяването със селскостопански продукти

Целта да се осигури снабдяването с продукти, които са от основно значение за консумация от човека или за преработка и като производствени суровини за селското стопанство, чрез намаляване на допълнителните разходи, които се правят, в голяма степен е постигната успешно, главно по отношение на фуражите. През периода 2011—2014 г. процентът на задоволяване на нуждите спрямо общите нужди от снабдяване за МОЕМ е бил над 100 % за фуражите и частично недостатъчен за брашното (около 57 % през 2014 г.). Наблюдава се обаче намаление на фуражите за островите от група А (- 26 %), но количеството на фуражите за тази група е представлявало едва 6 % от общия обем на фуражите през 2014 г. Това се дължи главно на тенденцията на намаляване на броя на животните и предпочитанията на животновъдите към стандартизирано хранене на животните. Процентът на задоволяване на нуждите от брашно е по-нисък за островите от група Б и е намалял с 27 % за периода.

8.2. Съгласуваност между СРС и ПМП

Като цяло инструментите за СРС и ПМП са прилагани съгласувано. Не се наблюдават вътрешни несъответствия между прилагането на СРС и ПМП, тъй като продуктите, които се подпомагат по линия на СРС (брашно и фуражи), не са местно производство.

8.3. Запазване на селскостопанските производствени дейности

Подпомаганите селскостопански производствени дейности в голяма степен са се запазили от гледна точка на площ (хектари) или обем (тонове), с изключение на производството на маслини, което е основното селскостопанско производство, подпомагано по линия на програмата за ПМП. През периода 2007—2014 г. засадените площи с маслинови дървета са намалели с 21 %, докато производството на маслини е намаляло в по-малка степен, отбелязвайки спад с 8 % (което означава, че се е повишила производителността); наблюдават се обаче сериозни годишни колебания. Производството на вино също е намаляло, както и площите с лозя. В други производствени дейности, като напр. свързаните с мастикс, пчеларството или производството на традиционно сирене, е отбелязано слабо увеличение.

Схемата за МОЕМ, по която се подпомагат главно оперативни разходи (производство, преработка и предлагане на пазара), е оказала ограничено въздействие върху повишаването на конкурентоспособността на традиционните селскостопански продукти. В същото време за конкурентоспособността са допринесли предимно други механизми за подпомагане, особено по линия на програмите за развитие на селските райони (ПРСР).

8.4. Принос за постигане на целите на ОСП

Схемата за МОЕМ е допринесла за постигане на общите цели на ОСП:

8.4.1. Жизнеспособно производство на храни

Програмата е допринесла за жизнеспособното производство на храни, улеснявайки запазването на производствените нива в повечето сектори, като по този начин е способствала за стабилността на доходите на земеделските стопани. Тъй като обаче схемата за МОЕМ представлява подпомагане за специфични производствени дейности в допълнение към СЕП, която се прилага в МОЕМ, въздействието ѝ върху доходите на земеделските производители не би било толкова голямо, колкото в регионите, които се ползват от схемата POSEI и не са обхванати от СЕП. Накрая, външната оценка показва, че чрез разпределянето на помощта чрез организации на производители и подпомагането на различни етапи от веригата на стойността, схемата за МОЕМ е допринесла за осигуряване на местните пазари на продукти местно производство, които са с по-достъпни цени.

8.4.2. Устойчиво управление на природните ресурси

Схемата за МОЕМ е допринесла също така за устойчивото управление на природните ресурси чрез правилата за кръстосано спазване, които се прилагат за плащанията и обвързват тези плащания със спазването от страна на земеделския стопанин на набор от задължителни правила на ЕС относно околната среда и здравето на хората, животните и растенията.

Освен това схемата допринася също така за устойчивото управление на природните ресурси, като подпомага запазването на култури с малък отпечатък върху околната среда. При подпомаганите производства се разчита главно на екстензивни системи на производство, които са относително безвредни за околната среда. Използването на пестициди е силно ограничено при отглеждането на маслини. Пчеларството допринася за опазването на чувствителната флора на островите. Останалите отглеждани растения, като напр. мастикови дървета, лози или ечемик, допринасят за опазването на ландшафта и природната среда.

Необходимо е обаче устойчивите селскостопански практики да бъдат доразвити, включително чрез засилване на неценовата конкурентоспособност[8], която включва широк диапазон от елементи

[8] Неценовата или структурната конкурентоспособност е способността да се разграничават продукти и/или услуги чрез конкурентни предимства, различни от цената. Изграждането на такива видове конкурентни предимства се основава на потребителското възприемане на предлаганите продукти.

като качество на продуктите (биологично производство или други етикети за качество и сертифициране), внедряване на технологични достижения, изпълнение на изискванията за опазване на околната среда и т.н. Би могло да се препоръча прилагане, посредством неценовата конкурентоспособност, на продуктова диференциация (маслиново масло, вино със ЗНП и т.н.) спрямо конвенционалните стоки, по отношение на които МОЕМ не разполагат със сравнително предимство.

8.4.3. Балансирано териториално развитие

Що се отнася до приноса за балансирано териториално развитие, програмата за МОЕМ подпомага по-специално производствените дейности в по-отдалечените райони. Оползотворяването на териториите е от жизненоважно значение, за да не се допусне обезлюдяване и зависимост от туризма.

Основанията за подпомагане на производството на мастикс, маслиново дърво и ечемик са свързани с териториалното развитие на региона. По-специално отглеждането на мастиково дърво допринася за опазването на специфичната природна среда. С подпомагането се цели също така да се избегне изоставяне на земята и да се опази околната среда. Помощта за МОЕМ е допринесла за развитието на селските райони в четири направления: i) запазване на обработваните площи и стопанства; ii) заетост; iii) осъществяване на специфични социално-структурни политики за управление на земята в повечето региони; както и iv) непряко, чрез кръстосаното спазване, подпомагане на екологосъобразни селскостопански практики.

8.4.4. Синергия с други мерки на ОСП

Налице е сериозна съгласуваност между програмата за МОЕМ и програмите за развитие на селските райони (втория стълб на ОСП). Този аспект е от решаващо значение за постигането на целите на ОСП, като се има предвид силната взаимозависимост между двата вида подпомагане.

Съществуват синергии между схемата за МОЕМ, ПРСР и националното подпомагане, що се отнася до въпроси като обучението, започването на дейност от млади земеделски стопани, инвестициите, подпомагани по линия на ПРСР, и производството, подпомагано по линия на МОЕМ. С ПРСР се насърчава използването на устойчиви селскостопански практики, които надхвърлят рамките на кръстосаното спазване, включително за производството, подпомагано по схемата за МОЕМ. Инвестициите в агроиндустрията, както и обучението на лица, заети в хранително-вкусовата промишленост, също се подпомагат по линия на ПРСР. По схемата за МОЕМ се оказва подкрепа за преработката и предлагането на пазара на едни и същи продукти на земеделските стопани и на агроиндустрията. Налице е също така сериозна съгласуваност с националното подпомагане и с другите мерки по ОСП (вино, плодове и зеленчуци), но тя трябва да бъде по-ясно изразена в програмните документи.

8.5. Релевантност на схемата за МОЕМ

Направен бе анализ, за да се установи до каква степен настоящите мерки по ОСП (схемата за основно плащане, въведена с реформата на ОСП от 2013 г.) могат да отговорят на специфичните нужди на МОЕМ. Анализът показва, тези нужди на МОЕМ че не биха могли да бъдат удовлетворени изцяло с настоящите мерки по ОСП. Без специфичната схема за МОЕМ рискът от изоставяне на производство би могъл да неблагоприятно въздействие върху задоволяването на някои специфични нужди, като напр. свързаните със заетостта, екологичните аспекти или териториалното измерение на МОЕМ.

8.6. Добавена стойност на равнище ЕС

Както вече е посочено в точка 8.5, настоящите инструменти на ОСП не са напълно адаптирани към МОЕМ. Схемата за МОЕМ дава възможност за по-успешно справяне с предизвикателствата, пред които се изправят тези малки острови, по-специално чрез целево програмиране, което позволява бързо адаптиране на помощите към конкретните ситуации.

Що се отнася до политиката, добавената стойност на равнище ЕС се оценява главно като положителна, тъй като схемата представлява признание на факта, че за преодоляването на някои сериозни пречки са необходими специфични мерки. Схемата за МОЕМ е доказала също така, че е ценна от гледна точка на изпълнението на изискванията за качество и за опазване на околната среда. На ниво изготвяне и изпълнение на програмите тя също се е оказала положителна от гледна точка на гъвкавостта, с която Гърция разполага при определянето на своята програма на база на специфичните нужди. Тя е способствала също така за изграждане на култура на управление, което в по-висока степен се основава на резултатите.

8.7. Администриране и управление на програмата

Програмата се управлява добре като цяло. Някои трудности произтичат от факта, че процедурата по кандидатстване за подпомагане и получаване на такова обхваща различни острови/континенталната част и управляващи органи. Бенефициерите и управляващите органи считат административната тежест за относително сходна с тази от предходния период на оценяване.

Стратегията за всеки производствен сектор следва да се изложи по-подробно в програмата, включително чрез доразвиване на конкретните показатели, които подлежат на отчитане в годишните доклади за изпълнението. Така също приносът на схемата за постигането на общите цели на ОСП следва да се изложи по-ясно в програмата и да се обвърже с конкретни и количествено определени цели.

Качеството на годишните доклади за изпълнението се е подобрило, особено през последните години. Годишните доклад за изпълнението относно различни елементи, сред които общите показатели за изпълнението, социално-икономическите данни и финансовото изпълнение, като цяло отговарят на изискванията на член 31, параграф 1, букви а) — м) от Регламент (ЕС) № 181/2014. Установени бяха обаче някои проблеми по отношение на събирането на данните, които са необходими за допълване на показателите за изпълнение.

Съдържанието на годишния доклад за изпълнението, определено в член 39, параграф 1 от посочения регламент, следва да бъде изяснено и опростено, за да се улесни процесът на докладване.

8.8. Цялостно изпълнение

Програмата дава директен отговор на специфичните предизвикателства, пред които се изправят МОЕМ, чрез принос към доходите на земеделските стопани.

Отдалечеността и изолацията поради островния характер на МОЕМ предполагат по-високи разходи за снабдяване поради по-високите транспортни разходи. Подпомагането по СРС намалява тези разходи. В някои отдалечени райони, които са изправени пред двойна или дори тройна изолираност поради островния характер, тъй като не всички острови са свързани с континентални пристанища, предназначеното за селскостопанското производство подпомагане за МОЕМ е особено важно за запазване на икономическите дейности.

Сложният релеф (малки парцели, стръмен и планински ландшафт) ограничава наличието на селскостопанска земя, което предполага и по-малък размер на стопанствата, а оттам и по-високи производствени разходи и пречки пред реализирането на икономии от мащаба. **Малкият размер** на териториите означава, че обработваемата земя е оскъдна. МОЕМ са изложени така също на **неблагоприятни климатични явления** (суша), които засягат селскостопанското производство.

Схемата за МОЕМ допринася за справянето с тези предизвикателства. Въздействията на програмата се подсилват от синергиите и допълването, по-специално с ПРСР и националното подпомагане.

9. Предложения за подобряване

9.1. Предложения за изменение на законодателството на ЕС

Описаната в точка 8 оценка на схемата показва, че не се счита за необходимо да се правят изменения на Регламент (ЕС) № 229/2013 на Съвета.

Както вече е посочено в точка 8.7, член 31, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 181/2014 следва да бъде изменен, за да се опрости списъкът с елементи, които подлежат на включване в годишните доклади за изпълнението.

9.2. Препоръки към държавата членка

Подпомагането по програмата за МОЕМ представлява специфична схема към ОСП. За да се повиши нейната ефективност, гръцките органи следва да подобрят структурата на програмата, като се вземат предвид общите цели на ОСП, съгласувано със съответната стратегия за селскостопанския сектор за региона. Общите цели следва да бъдат изяснени въз основа на количествено определени цели и чрез подходящи показатели.

Докладването по програмата следва да се подобри, по-специално с оглед на по-доброто информиране относно постигането на целите и чрез интегрирането на показателите за изпълнение в анализа.

Териториалните аспекти вече представляват важен компонент в настоящата програма за МОЕМ и съответстват на твърде специфичните местни потребности. Те отговарят на третата цел на ОСП за балансирано териториално развитие, но това следва да бъде изразено по-ясно в програмата.

Изборът от гледна точка на обосновката на СРС (разпределение между двете категории продукти: като производствени суровини за селското стопанство и за консумация от човека) следва изрично да се посочи. Гръцките органи следва да продължат да наблюдават вноса и процентите на задоволяване на местните нужди.

Освен това е препоръчително гръцките органи допълнително да засилят съгласуваността с ПРСР, за да се насърчи конкурентоспособността.

Гърция следва да продължи да развива устойчиви селскостопански практики, включително чрез засилване на неценовата конкурентоспособност.

10. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

Цялостното изпълнение на схемата за МОЕМ през периода 2006—2014 г. може да се оцени като положително, що се отнася до способността ѝ за справяне с конкретните предизвикателства пред селското стопанство, свързани със специфичното географско положение на малките острови в Егейско море. ПМП е улеснявала запазването на селскостопанските производствени дейности, а СРС е намалявала разликата в цените на продуктите, за които е предоставяно подпомагане в МОЕМ, в сравнение с тези в континенталната част.

Освен това схемата за МОЕМ, която представлява помощ в допълнение към директните плащания, е съгласувана с целите на ОСП. Без специфичната схема за МОЕМ и при ограничаване на подпомагането до подпомагане според правилата на ОСП, определени с реформата от 2013 г. (директни плащания), би могло да се стигне до изоставяне на производството, което да окаже отрицателно въздействие върху заетостта, околната среда или териториалното измерение на МОЕМ.

Схемата за МОЕМ функционира безпроблемно още от въвеждането на подхода на програмиране. Комисията счита, че тя се прилага ефективно и ефикасно и отговаря на нуждите на МОЕМ по удовлетворителен начин. Финансовият пакет, който е разпределен за схемата, е дал възможност да се изпълнят широките цели на схемата. Поради това се препоръчва настоящият основен регламент да бъде запазен.

Регламентът за изпълнение следва да бъде изменен, за да се изясни докладването по програмата. Гърция се приканва също така да вземе предвид резултатите и препоръките от настоящия доклад и да адаптира програмата за МОЕМ по такъв начин, че допълнително да се повиши ефективността на прилагането на мерките и проследяването на програмата и да се засили допълването с други инструменти за подпомагане по ОСП.

Приложение: Финансово изпълнение на програмата за МОЕМ през периода 2007—2014 г.